

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 414/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Hopferova s.r.o., Bajzova 2, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice (pôvodne Okresného súdu Košice II) v konaní vedenom pod sp. zn. 48 Er/1/2008 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 48Er/1/2008 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, príloh k nej pripojených, ako aj z obsahu zapožičaného spisového materiálu vyplýva, že na základe návrhu oprávneného na vykonanie exekúcie podaného 17. februára 2006 sa na okresnom súde viedlo exekučné konanie, v ktorom bol sťažovateľ poverený výkonom exekúcie. Dňa 31. januára 2008 bol sťažovateľovi doručený návrh oprávneného na späťvzatie návrhu na vykonanie exekúcie z dôvodu zistenia, že pohľadávka vymáhaná v exekučnom konaní bola uhradená ešte pred podaním návrhu na vykonanie exekúcie. Uznesením č. k. 48Er/1/2008-16 z 2. júla 2008 (ďalej len „uznesenie“) okresný súd zastavil exekúciu a oprávneného zaviazal k povinnosti zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov exekúcie vo výške 4 465 Sk do 3 dní od právoplatnosti uznesenia.

3. Proti výroku o náhrade trov konania povinný podal odvolanie. Nenamietať však výšku trov priznaných sťažovateľovi, ale skutočnosť, že aj jemu ako povinnému vznikli trovy, za ktoré bol zodpovedný oprávnený, pretože procesne zavinil ich vznik (§ 203 Exekučného poriadku).

4. Sťažovateľ žiadosťami z 9. augusta 2010 a 20. novembra 2012 žiadal o vyznačenie doložky o právoplatnosti uznesenia. Následne 20. novembra 2020 požiadal o vrátenie uznesenia, ktoré zaslal okresnému súdu na vyznačenie doložky o právoplatnosti. Dňa 9. septembra 2022 bola vyznačená doložka o právoplatnosti uznesenia v časti výroku o zastavení exekúcie, pričom tento výrok nadobudol právoplatnosť 17. júla 2008. Dňa 12. septembra 2022 sťažovateľ opätovne požiadal okresný súd o odstránenie prietáhov v konaní a vyznačenie doložky o právoplatnosti aj v časti výroku o trovách exekúcie.

5. Dňa 16. januára 2023 okresný súd vyzval sťažovateľa, aby mu predložil exekučný spis na účel rozhodnutia o odvolaní povinného proti trovám exekúcie, čo sťažovateľ splnil 18. januára 2023. Dňa 28. novembra 2023 sťažovateľ požiadal o vyznačenie doložky o právoplatnosti vo vzťahu k druhému výroku uznesenia. K vytvoreniu doložky o právoplatnosti vo výroku o trovách exekúcie došlo 11. decembra 2023, spätne k 6. augustu 2008, teda po viac ako 14 rokoch od vydania predmetného uznesenia.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. V súvislosti s právoplatným zastavením exekučného konania sťažovateľ vystavil oprávnenému faktúru, a to 15. marca 2024. Dňa 6. júna 2024 bolo sťažovateľovi doručené oznámenie oprávneného o nezaplatení faktúry z dôvodu premlčania práva na vyplatenie trov exekúcie, keďže uplynula doba 10 rokov odo dňa, keď sa malo podľa právoplatného rozhodnutia súdu plniť.

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta postup okresného súdu, ktorý predchádzal vyznačeniu doložky o právoplatnosti, v ktorom vidí porušenie svojich práv.

8. V súvislosti s porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v jeho neprietáhovej časti sťažovateľ argumentuje, že postupoval po doručení návrhu na vykonanie exekúcie podľa príslušných ustanovení Exekučného poriadku v znení účinnom do 30. novembra 2006. Je neakceptovateľné, aby následky nedbalého konania oprávneného a zároveň laxného prístupu okresného súdu spôsobili, že sťažovateľovi nemohla byť vyplatená náhrada trov exekúcie z dôvodu, že súd nevykonal jednoduchý administratívny úkon, aký predstavuje vyznačenie doložky o právoplatnosti rozhodnutia. Sťažovateľ nevedel, že proti uzneseniu podal povinný odvolanie a nie je mu zrejmé, z akého dôvodu by ho podával, keďže mu z neho nevyplývala žiadna povinnosť; povinnosť na náhradu trov vyplývala oprávnenému. O podaní odvolania sa sťažovateľ dozvedel až 17. januára 2023, keď ho okresný súd požiadal o doručenie exekučného spisu. Sťažovateľ je presvedčený o tom, že boli porušené jeho práva, pretože mu nebolo doručené odvolanie oprávneného (správne povinného, pozn.), ohľadom ktorého nemohol posúdiť, či je nevyhnutné sa k nemu vyjadriť.

9. Zásah do práv podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu sťažovateľ vidí v tom, že absolútna nečinnosť okresného súdu vyústila do premlčania nároku na náhradu trov exekúcie. Súd vo veci nekonal hospodárne a zákonne a dlhodobo ignoroval žiadosti sťažovateľa. Sťažovateľa ako súdneho exekútora nemožno nekonaním zo strany súdu zaťažovať tým, aby si nemohol včas uplatniť priznané trovy exekúcie. Napriek tomu, že exekúcia bola zastavená a exekútorovi bola

priznaná náhrada trov konania, súd nekonal, nedoručil sťažovateľovi údajné odvolanie ani rozhodnutie o ňom a neopatrilo uznesenie doložkou o právoplatnosti, bez ktorej sťažovateľ nemohol voči oprávnenému úspešne uplatniť priznaný nárok.

10. Napokon vo vzťahu k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ uvádza, že napriek jeho žiadostiam okresný súd vyznačil doložku právoplatnosti na uznesení až v roku 2022 (vo výroku o zastavení exekúcie) a v roku 2023 vo výroku o trovách exekúcie, čo predstavuje prietah v konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“), pričom preskúmal, či obsahuje zákonom ustanovené náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

12. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je námietka porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v exekučnom konaní v dôsledku jeho nečinnosti v súvislosti s vyznačením doložky o právoplatnosti na uznesení. Od tohto pochybenia okresného súdu sťažovateľ odvádza i porušenie jeho ďalších práv označených v bode 1 tohto uznesenia.

13. Vo vzťahu k takto vymedzenému predmetu konania je potrebné v prvom rade uviesť, že podstatou a účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019, II. ÚS 4/2021).

14. V prípade ústavných sťažností namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd odmieta ústavné sťažnosti ako zjavne neopodstatnené, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím či postupom a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realita by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už všeobecný súd meritorne rozhodol pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 223/2010, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 187/2021).

15. Ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a právu na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa v konaní

pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (IV. ÚS 632/2018, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nemohlo dochádzať k porušovaniu označeného základného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd sťažnosť odmieta ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. IV. ÚS 223/2010, III. ÚS 462/2017, II. ÚS 464/2018). Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je totiž aj požiadavka, aby ústavná sťažnosť smerovala proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci k predchádzaniu zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020).

16. Aplikujúc citovanú ustálenú rozhodovaciu prax ústavného súdu na daný prípad, možno dospieť k záveru, že ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená v čase, keď už k namietaným zbytočným prietahom v súvislosti s rozhodovaním v exekučnej veci v časti, ktorá by sa týkala nároku sťažovateľa, nedochádzalo. O zastavení exekúcie už bolo právoplatne rozhodnuté a doložka o právoplatnosti napadnutého uznesenia vrátane výroku o trovách exekúcie bola vyznačená 11. decembra 2023, teda pred podaním ústavnej sťažnosti. Vyplýva to jednoznačne z tvrdení samotného sťažovateľa, ale aj z obsahu spisového materiálu. Znamená to vo svojich dôsledkoch, že ústavná sťažnosť bola podaná v čase, keď už zbytočné prietahy v konaní a rozhodovaní o uplatnenom nároku sťažovateľa, ale ani v postupe vyznačenia doložky o právoplatnosti netrvali.

17. Nad rámec uvedeného ústavný súd musí pripustiť, že administratívno-technický úkon spočívajúci vo vyznačení doložky o právoplatnosti trval okresnému súdu neprimerane dlho. Avšak sťažovateľ mohol v tomto smere okrem dvoch žiadostí podaných v roku 2010 a 2012 (nasledujúce žiadosti podal s odstupom ďalších 8, resp. 10 rokov) využiť i sťažnosť adresovanú predsedovi okresného súdu na prietahy v konaní podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, prípadne namietat existenciu zbytočných prietáhov na ústavnom súde už oveľa skôr, než v čase, keď bol nárok premlčaný. Rovnako mu nič nebránilo, aby už po doručení uznesenia vyzval oprávneného na úhradu trov exekúcie, resp. podal návrh na vykonanie exekúcie pre vymoženie trov exekúcie. Sťažovateľ netvrdil, tým menej preukazoval, že v tomto smere inicioval exekučné konanie voči oprávnenému alebo ho iniciatívne vyzval na úhradu trov exekúcie. Vykonateľnosť rozhodnutia nastáva priamo zo zákona splnením príslušných procesných podmienok, t. j. riadnym doručením rozhodnutia a márnym uplynutím lehoty na podanie riadneho oprávneného prostriedku, a obe tieto podmienky boli vo vzťahu k oprávnenému, ktorému z uznesenia vyplývala povinnosť, splnené. Vykonateľnosť rozhodnutia nenastáva vyznačením doložky o vykonateľnosti na rozhodnutí, keďže táto doložka nekonštituuje vykonateľnosť. Oneskorenie pri jej vyznačení tak rozhodne nemá ústavnoprávnu intenzitu potrebnú na vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru (keďže stav neistoty o výsledku konania už netrval).

18. Ústavný súd vníma, že stav popísaný sťažovateľom môže mať dopad na jeho majetkovú sféru v dôsledku ďalšieho nevymáhania peňažného plnenia. Avšak vzhľadom na už uvedený záver vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno

konštatovať, že by v tejto súvislosti došlo k porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu z dôvodov, za ktoré by bol zodpovedný výlučne okresný súd.

18.1. K uvedenému sa žiada dodať, že hoci súdny exekútor má zákonný nárok na úhradu trov, nemusí to bezpodmienečne znamenať, že tieto trovy aj v každom prípade reálne vymôže. Ústavný súd už v minulosti vyslovil, že samotná skutočnosť, že po ukončení exekučného konania nebudú uspokojené všetky nároky súdneho exekútora pri výkone exekúcie, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom. Riziko, ktoré súdny exekútor nesie, je odôvodnené a do značnej miery kompenzované jeho v podstate monopolným postavením pri výkone exekúcie. Na uvedené je primeraným spôsobom aplikovateľný aj právny názor Európskeho súdu pre ľudské práva vyjadrený v jeho rozhodnutí vo veci Van der Musselle proti Belgicku (rozsudok z 23. 11. 1983, séria A, č. 70), podľa ktorého riziko spojené s výkonom určitej profesie, kam spadá i riziko neuhradenia odmeny za odvedenú prácu, je na druhej strane vyvážené výhodami súvisiacimi s výkonom tejto profesie, a to bez ohľadu na to, že Európsky súd pre ľudské práva vyslovil tento právny názor vo vzťahu k výkonu povolania advokáta (napr. III. ÚS 351/07, IV. ÚS 236/08, II. ÚS 619/2016, I. ÚS 51/2019).

19. Ani námietka sťažovateľa o porušení práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru spočívajúca v tom, že mu nebolo doručené odvolanie oprávneného (správne povinného, pozn.), ohľadom ktorého nemohol posúdiť, či je nevyhnutné sa k nemu vyjadriť, nemá opodstatnenie. Ako vyplýva z obsahu spisu, odvolanie proti uzneseniu podal výlučne povinný, ktorý nenamietal správnosť existujúcich výrokov, keďže tieto nezneli v jeho neprospech, ale namietal absenciu výroku rozhodnutia o jeho trovách. Podanie odvolania zo strany povinného teda nemalo vplyv ani na vyznačenie doložky o právoplatnosti a vykonateľnosti v časti výroku o trovách súdneho exekútora. O tom podporne svedčí skutočnosť, že o odvolaní povinného bolo rozhodnuté osobitným uznesením, ktorým mu bola priznaná náhrada trov konania oproti oprávnenému. Takto potom absentuje vzájomná príčinná súvislosť medzi namietaným postupom okresného súdu a právami, ktorých porušenie sťažovateľ namieta.

20. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd so zreteľom na podstatu a účel dotknutých práv dospel k záveru, že ústavná sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, a preto ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol.

21. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu